

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/422/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5812206629
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5812206629.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Malíkovej a členov senátu JUDr. Romana Tichého a JUDr. Adriany Gallovej v právnej veci žalobcov: v 1/ rade T. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXX, Česká republika, v 2/ rade Y. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. nad X., F. H. N. XXXX, Česká republika (ako právny nástupca po nebohom L. F., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom P. X, V. XX, Česká republika, zomrelom v priebehu konania, dňa XX.XX.XXXX), v 3/ rade X. N., rod. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom M., X. O.. XXXX/X, Česká republika, v 4/ rade R. O., rod. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. U. - O. Y. XXX, Česká republika, v 5/ rade L. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. V., B. č. XX/XX, v 6/ rade U. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. V., Z. F. XXXX/XX, žalobcovia v 1/ až 6/ rade právne zastúpení JUDr. Šárkou Sameliakovou, advokátkou, so sídlom O., B. ul. XX, proti žalovanému: Urbarialisti obce Námestovo, pozemkové spoločenstvo, so sídlom v Námestove, ul. Cyrila a Metoda 329/6, IČO: 14 224 861, právne zastúpenému JUDr. Petrom Vevurkom, advokátom, Námestovo, ul. Štefánikova 269/24, v konaní o žalobe na zaplatenie, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 8C/194/2012-170 zo dňa 8. apríla 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výrokoch I., II., III., IV., V. **p o t v r d z u j e .**

Rozsudok okresného súdu vo výrokoch VI. a VII. **z r u š u j e a v r a c i a** okresnému súdu v zrušenom rozsahu na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť I. žalobcovi 1/ čiastku 1.089,50 eur s úrokom z omeškania 9 % ročne zo sumy 467,10 eur od 01.01.2010 do zaplatenia a s úrokom z omeškania 9 % ročne zo sumy 622,80 eur od 01.01.2011 do zaplatenia, v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, II. žalobcovi 2/ zaplatiť sumu 939,40 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 256,20 eur od 01.01.2010 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 341,60 eur od 01.01.2011 do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 341,60 eur od 01.01.2012 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, III. žalobkyni 3/ čiastku 598,50 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 256,50 eur od 01.01.2010 do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 342,- eur od 01.01.2011 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, IV. žalobkyni 4/ čiastku 598,50 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 256,50 eur od 01.01.2010 do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 342,- eur od 01.01.2011 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, V. žalobcovi 5/ čiastku 597,80 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 256,20 eur od 01.01.2010 do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 341,60 eur od 01.01.2011 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, VI. žalobcovi 6/ čiastku 598,50 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 256,50 eur od 01.01.2010 do zaplatenia a s úrokom z omeškania

vo výške 9 % ročne zo sumy 342,- eur od 01.01.2011 do zaplatenia, to všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. O trovách konania rozhodol tak, že o nich bude rozhodnuté do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Rozhodnutie okresného súdu sa opiera o ust. § 5 ods. 2, § 8 ods. 1, § 13 ods. 4 zákona č. 181/1995 Z. z.

Podľa prehľadu „vyplácaného nájmu za roky 2001 - 2011“ (č. I. 46 spisu) vyhotoveného žalovaným dňa 21.08.2012 bola v roku 2009 vyplatená suma 299.996,- eur, v roku 2010 suma 400.000,- eur a v roku 2011 suma 400.012,- eur.

Predseda žalovaného uviedol, že doklad síce podpísal, ale je nesprávny, pretože mal byť vystavený spoločnosťou PILSKO-LES a nie urbárom. Žalovaný nevypláca žiadne podiely na zisku, lebo urbár na spoločných pozemkoch nehospodári. Na týchto hospodári spoločnosť PILSKO-LES. Lesnícko-hospodárska evidencia sa robí na urbári a ostatné zabezpečuje PILSKO-LES. Urbár má príjem iba z nájmu budovy, ktorú vlastní, z nájmu poľovných revírov a prenájmu kancelárie, pričom hospodársky výsledok spoločnosti PILSKO-LES nie je príjmom urbáru.

Z výpovede predsedu žalovaného pred súdom sa teda javí, že obhospodarovanie spoločných nehnuteľností zabezpečuje spoločnosť PILSKO-LES, s. r. o., ktorá mala byť podľa predloženého zápisu z valného zhromaždenia žalovaného z roku 1997 založená ako dcérska obchodná spoločnosť so 100 % majetkovou účasťou urbáru, v skutočnosti však podľa výpisu z obchodného registra bola táto obchodná spoločnosť založená Združením vlastníkov neštátnych lesov mesta Námestovo, ktoré je jej jediným spoločníkom a jej konateľom je predseda žalovaného.

Na druhej strane sa ale predseda žalovaného v rámci štátneho dozoru vykonaného Obvodným lesným úradom v Dolnom Kubíne dňa 12.12.2012 do zápisnice vyjadril, že spoločenstvo Urbarialistov obce Námestovo zabezpečuje obhospodarovanie lesných pozemkov vo vlastníctve spoločenstva, avšak ekonomická a finančná činnosť je prevádzaná prostredníctvom spoločnosti PILSKO-LES, s. r. o. Zo stanoviska Obvodného lesného úradu v Dolnom Kubíne zo dňa 01.06.2012 pritom vyplýva, že spoločnosť PILSKO-LES, s. r. o. nie je vedená v evidencii obhospodarovateľov lesných pozemkov.

Na základe uvedeného možno uzavrieť, že žalované pozemkové spoločenstvo aj v rokoch 2009 až 2011 bolo obhospodarovateľom spoločných nehnuteľností v zmysle zákona o pozemkových spoločenstvách. Z dôkazov o vyplácaní „nájmu“ za roky 2011 a 2012 i z výpovede predsedu žalovaného plynie, že finančné toky sú v spoločenstve nastavené tak, že fakticky celá ekonomická a finančná stránka správy spoločných nehnuteľností je zabezpečovaná menovanou obchodnou spoločnosťou. Nič to však ale nemení na závere, že práve žalovaný ako pozemkové spoločenstvo založené na účel hospodárenia na spoločnej nehnuteľnosti je subjektom, ktorý zodpovedá za to, aby každému z členov spoločenstva bol vyplatený prislúchajúci podiel na výnose z hospodárenia so spoločnou nehnuteľnosťou, či už jej správu vykonáva priamo alebo sprostredkovane cez iný subjekt. Teda sám žalovaný je pasívne legitimovaný vo vzťahu k nároku žalobcov na zaplatenie podielov na výnosoch z hospodárenia so spoločnou nehnuteľnosťou, pretože ide o záväzok medzi pozemkovým spoločenstvom a členom spoločenstva (§ 488 Občianskeho zákonníka).

Prehľad vyhotovený žalovaným dňa 21.08.2012 je dôkazom s dostatočnou výpovednou hodnotou o tom, aká čiastka označovaná žalovaným ako „nájom“ bola určená na rozdelenie ako výnos z hospodárenia na spoločnej nehnuteľnosti medzi členov spoločenstva a je úplne nerozhodné, či ide o doklad vyhotovený pod hlavičkou žalovaného alebo obchodnej spoločnosti, prostredníctvom ktorej žalovaný fakticky vykonáva správu spoločných nehnuteľností. Žalovaný síce navrhoval predložiť svoje účtovné závierky za roky 2009 až 2011, no súd tieto dôkazy považoval za irelevantné v situácii, keď z výpovede predsedu žalovaného vyplynulo, že hospodársky výsledok spoločnosti PILSKO-LES, s. r. o. sa vôbec nepremiata do príjmov žalovaného, ktorý má iba príjem z prenájmu vlastnej budovy, kancelárie a poľovných revírov.

Žalobcovia 1/ až 5/ ako členovia pozemkového spoločenstva majú preto voči žalovanému nárok na vyplatenie výnosov z hospodárenia za roky 2009 a 2010 (žalobca 2/ aj za rok 2011), a to vo výške pripadajúcej na ich spoluvlastnícke podiely, ako je to určené ust. § 13 ods. 4 Zákona o pozemkových spoločenstvách. Vychádzajúc z prehľadu, podiel na výnosoch žalobcu 1/ predstavuje za rok 2009 sumu 467,09 eur a za rok 2010 sumu 622,80 eur, žalobca však uplatnil iba 1.089,50 eur. Podiel žalobcu 2/ predstavuje za rok 2009 sumu 256,20 eur, za rok 2010 sumu 341,60 eur, za rok 2011 sumu 341,61 eur, žalobca 2/ uplatnil iba 939,40 eur. Súdu nebol predložený žiaden dôkaz o tom, že žalobcovi 2/ bol podiel za rok 2011 vyplatený, ako tvrdil žalovaný, pretože čiastka posielaná mu spoločnosťou PILSKO-LES dňa 19.12.2011 sa vrátila späť neprevzatá, pričom žalovaný podľa korešpondencie mal vedomosť o správnej adrese žalobcu 2/ minimálne od októbra 2011 (list č. I. 83 spisu). Podiel žalobkyne 3/ predstavuje za rok 2009 sumu 256,50 eur a za rok 2010 sumu 342,- eur, spolu 598,50 eur. Podiel žalobkyne 4/ predstavuje za rok 2009 sumu 256,50 eur a za rok 2010 sumu 342,- eur, spolu 598,50 eur. Podiel žalobcu 5/ predstavuje za rok 2009 sumu 256,20 eur a za rok 2010 sumu 341,60 eur, spolu 597,80 eur. Napokon na podiel žalobcu 6/ pripadá za rok 2009 suma 256,50 eur a za rok 2010 suma 342,- eur, spolu 598,50 eur. Žalobca 6/ sa síce skutočne stal preberateľom svojho podielu a členom urbáru až v roku 2011 dedením po svojom právnom predchodcovi R. F., no judikatúra sa zhoduje na názore, že ak v pôvodnom dedičskom konaní nebol určitý majetok predmetom dedičstva a nebol prejednaný, sú až do vyporiadania dedičstva ohľadne neho všetci dedičia oprávnení spoločne a nerozdielne (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 M Cdo 15/2007). Teda žalobca 6/ ako jeden z dedičov bol aktívne legitimovaný uplatniť dlh, ktorý vznikol ešte za života jeho právneho predchodcu, i bez toho, aby táto pohľadávka poručiteľa musela byť najskôr predmetom dedičského konania.

Vo vzťahu k tvrdeniu žalovaného, že do roku 2011, kedy mu bolo predložené osvedčenie o dedičstve po právnom predchodcovi žalobcov, nemal vedomosť o členstve žalobcov v pozemkovom spoločenstve a žalobcovia si nesplnili ani svoju povinnosť pristúpiť podľa § 15 ods. 3 Zákona o pozemkových spoločenstvách k zmluve o založení, je treba poukázať na už citované ust. § 8 ods. 1 Zákona o pozemkových spoločenstvách, podľa ktorého už samotným prechodom vlastníctva podielu k spoločnej nehnuteľnosti sa nadobúdateľ stáva členom spoločenstva, na čo nadväzuje aj ust. § 15 ods. 2 citovaného zákona, podľa ktorého členstvo v spoločenstve za trvania spoločenstva vzniká prechodom (či prevodom) vlastníctva podielu spoločnej nehnuteľnosti. Zákon síce skutočne v ust. § 15 ods. 3 určuje pristúpenie nadobúdateľa podielu k zmluve o založení do dvoch mesiacov od nadobudnutia vlastníctva, avšak v uvedenom systematickom kontexte je toto ustanovenie nielen nelogickým, ale aj fakticky nadbytočným, keďže zákon neposkytuje možnosť nadobúdateľovi rozhodnúť sa, či sa členom spoločenstva stane alebo nie, jednoducho členom sa nadobúdateľ stáva už samotným nadobudnutím podielu k spoločnej nehnuteľnosti. Pristúpenie k zmluve o spoločenstve tu nadobúdateľ konkludentne prejavuje už samotným nadobudnutím podielu a nemusí formálne osobitne dávať najavo pristúpenie k zmluve, pretože by bolo absurdné, aby sa na jednej strane stal členom spoločenstva, ako to uvádza zákon a na druhej strane by nebol viazaný zmluvou o založení spoločenstva, keď slovami zákona „vstupuje do práv a povinností člena spoločenstva v rozsahu nadobúdaného podielu“. Vedenie zoznamu členov spoločenstva je podľa § 16 ods. 1 a 2 citovaného zákona záležitosťou spoločenstva a aj keď možno súhlasiť so žalovaným, že nemá explicitne stanovenú povinnosť vyhľadávať vlastníkov (či lustrovať listy vlastníctva), prinajmenšom raz ročne z príležitosti konania valného zhromaždenia (§ 18 ods. 1 citovaného zákona), ktoré je najvyšším orgánom spoločenstva tvoreným všetkými členmi spoločenstva, je viac než žiaduce aspoň jeho porovnanie s aktuálnymi zápismi katastra nehnuteľností, z ktorých sú potom nepochybne zistiteľné zmeny v členstve. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že už minimálne od roku 2009 boli žalobcovia 1/ až 5/ a právny predchodca žalobcu 6/ vedení na listoch vlastníctva ako podieloví spoluvlastníci spoločnej nehnuteľnosti, čím súčasne boli aj členmi žalovaného. Pokiaľ potom žalovaný nijako nespochyboval, že je u neho zaužívanou praxou, že „nájom“ - v skutočnosti podiel na výnosoch z hospodárenia vypláca do konca príslušného kalendárneho roku (čo rovnako vyplýva napríklad aj z peňažného poukazu na č. I. 120 spisu), uplynutím príslušného kalendárneho roku sa dostal podľa § 563 Občianskeho zákonníka do omeškania a podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzniklo žalobcom právo na úroky z omeškania vo výške platnej k prvému dňu nasledujúceho kalendárneho roka podľa § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. v znení účinnom od 01.01.2009 do 01.02.2013. Žalobcovia uplatnili výšku úrokov z omeškania v súlade s uvedenou právnou úpravou, a preto súd žalobe vyhovel aj v tejto časti.

O trovách konania bude s poukazom na ust. § 151 ods. 3 O. s. p. rozhodnuté do 30 dní od právoplatnosti rozsudku z dôvodu väčšieho počtu nárokov uplatnených v tomto konaní.

V zákonnej lehote podal voči citovanému rozsudku odvolanie žalovaný. Má za to, že rozhodnutie okresného súdu vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu, keď nevykonal žalovaným navrhnutý dôkaz zabezpečiť účtovné závierky žalovaného za roky 2009, 2010 a 2011. Na základe vykonaných dôkazov súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaný v konaní preukázal, že na spoločnej nehnuteľnosti nehospodári ani nevypláca podiel na hospodárení zo zisku, ale podiel z hospodárenia so spoločnou nehnuteľnosťou vypláca spoločnosť, ktorá aj skutočne reálne vykonáva hospodárenie so spoločnou nehnuteľnosťou, ťažbu dreva, zalesňovanie a všetky činnosti v súvislosti s plnením lesného hospodárskeho plánu, a to na základe individuálnych nájomných zmlúv. Touto spoločnosťou je PILSKO-LES, s. r. o., Námestovo. Žalovaný namieta nedostatok pasívnej vecnej legitímácie v tomto konaní. Táto spoločnosť, ako súdu preukázali, aj žalobcom v 1/ až 6/ rade od roku 2011, kedy pristúpili k zmluve o spoločenstve predložením príslušných dokladov, vyplatila výnos z hospodárenia na spoločnej nehnuteľnosti. Ak by si súd bol zadovážil od žalovaného účtovné závierky, zistil by, že výnos - hospodársky výsledok žalovaného za roky 2009, 2010, 2011 nezodpovedá výške požadovaných súm žalobcami. Žalovaný poukazuje na skutočnosť, že pozemkové spoločenstvá vznikli na základe zákona č. 181/1995 Z. z. nie ako právni nástupcovia predchádzajúcich útvarov urbáriátov zrušených v roku 1958, ale ako nové spoločenstvá založené osobitnou zmluvou o založení spoločenstva. Žalovaný vznikol v roku 1996 zmluvou o založení ako pozemkové spoločenstvo s právnou subjektivitou. Súd musí na tento prípad aplikovať ustanovenia zákona č. 181/1995 Z. z. S poukazom na uvedené ust. § 1 zákona č. 181/1995 Z. z. pozemkové spoločenstvá vznikli na základe zákona zmluvou o založení, ku ktorej každý člen musí pristúpiť, ak chce byť zapísaný do zoznamu členov spoločenstva. Žalobcovia preukazujú nadobudnutie podielov rozhodnutím o dedičstve Okresného súdu v Dolnom Kubíne zo dňa 02.01.1997, č. k. D 1992/93 po nebohom L. F.. Žalovanému oznámili túto skutočnosť až listom zo dňa 16.09.2011, ktorú listinu je možné považovať za oznámenie o pristúpení k zmluve o založení v zmysle ust. § 15 ods. 3 zákona č. 181/1995 Z. z. až po doručení tohto listu boli žalobcovia zapísaní do zoznamu členov pozemkového spoločenstva. Poukazuje aj na skutočnosť, že žalobcovia nadobudli spoluvlastnícke podiely v dedičskom konaní rozdelením pôvodného podielu. Doposiaľ nespĺnili podmienku podľa § 15 ods. 3 zákona č. 181/1995 Z. z. a nevyporiadali spoluvlastnícky podiel medzi sebou tak, aby sa pozemky nedrobili. Nemožno sa stotožniť s výkladom okresného súdu, ktorým prezentoval svoj názor na ust. § 15 ods. 2, 3 zákona č. 181/1995 Z. z. Zo žiadneho ustanovenia tohto zákona nevyplýva povinnosť žalovaného vyhľadávať spoluvlastníkov, sledovať zmeny v spoluvlastníckych vzťahov medzi spoluvlastnícky spoločnej nehnuteľnosti a vyplácať im podiely z hospodárenia. Spoluvlastníctvo k spoločnej nehnuteľnosti je súkromnoprávny vzťah a zaťažuje spoluvlastníka ako občana, aby sa o svoje vlastníctvo staral a nároky z toho vyplývajúce uplatnil v súlade s podmienkami vzťahujúcimi sa na obhospodarovanie takéhoto majetku v súlade so zákonom, ktorým sa spravovanie tohto majetku riadi. Žalobcovia a ich právni nástupcovia sa o svoje podiely v minulosti nezaujímali, nepristúpili k zmluve o založení spoločenstva. Toto preukázateľne urobili až v roku 2011. Od tohto roku im je aj podiel vyplácaný. Žalovaný je toho názoru, že do roku 2011 spravoval podiely žalobcov v 1/ až 6/ rade Slovenský pozemkový fond ako podiely neznámych vlastníkov. Nesplnením si povinnosti pristúpenia k zmluve o založení spoločenstva neboli žalobcovia v 1/ až 6/ rade ani ich právni predchodcovia zapísaní do zoznamu členov a neprináleží im ani výnos z hospodárenia. Nárok žalobcov v 1/ až 6/ rade uplatnený za rok 2009 a 2010 pred preukázaním nadobudnutia podielov v roku 2011 je možné považovať za nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalovaný z opatrnosti znáša aj námietku premlčania nárokov žalobcov v 1/ až 6/ rade, a to voči nároku uplatnenému za rok 2009. Žalobcovia uplatnili svoj nárok podaním na okresnom súde dňa 15.10.2012. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za rok 2009 im zanikol dňa 01.01.2012. Výsledok hospodárenia za roky 2009, 2010 bol spoločnosťou PILSKO-LES, s. r. o., Námestovo rozdelený medzi známych členov spoločenstva, ktorí riadne pristúpili k zmluve o spoločenstve a oznámili orgánom spoločenstva prechod alebo prevod, t. j. nadobudnutie spoluvlastníckeho podielu. Žalovaný ďalej poukazuje na pochybenie súdu, keď priznal žalovanému v 6/ rade uplatnený nárok za roky 2009 a 2010 po nebohom R. F., zomr. dňa XX.XX.XXXX. Žalovaný nadobudol spoluvlastnícky podiel po nebohom R. F. až po nadobudnutí právoplatnosti osvedčenia o dedičstve, t. j. dňa 20.03.2012. Dedičmi po nebohom R. F. boli žalobcovia v 1/ až 6/ rade a K. U., ktorá nie je účastníčkou tohto konania. Predmetom dedičstva nebola suma žalobcom v 6/ rade označená ako výnos z hospodárenia urbáru v sume 256,50 eur za rok 2009 a suma 256,50 eur za rok 2010.

Tieto nároky je možné vyporiadať len v dedičskom konaní. Za stavu, že v pôvodnom dedičskom konaní nebol tento majetok známy a nebol v konaní o dedičstve prejednaný, sú až do vyporiadania dedičstva ohľadom tejto veci všetci dedičia považovaní za vlastníkov tejto veci. Ak okresný súd použil na podporu svojho odôvodnenia judikát Najvyššieho súdu SR 5 JM 15/2007, tento nesprávne interpretoval, pretože sa netýka podobnej veci. Poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo 3368/2010. Navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Žalobcovia v 1/ až 6/ rade vo vyjadrení k odvolaniu udávajú, že súhlasia s rozhodnutím okresného súdu, ako aj s právnym posúdením veci. Plne sa stotožňujú s názorom okresného súdu, keď považoval návrh žalovaného na vykonanie dôkazu, a to predloženie účtovných závierok za roky 2009 až 2011 za irelevantný. Žalovaný v tomto konaní nepreukázal, že na spoločnej nehnuteľnosti nehospodári a nevypláca podiel na hospodárení zo zisku. V priebehu konania bol žalobcami predložený dôkaz, a to zápisnica spísaná v rámci štátneho dozoru vykonávaného Obvodným lesným úradom v Dolnom Kubíne dňa 12.12.2012, v ktorej je uvedené vyjadrenie predsedu žalovaného, že práve žalovaný zabezpečuje obhospodarovanie lesných pozemkov vo vlastníctve spoločenstva, avšak ekonomická a finančná činnosť je prevádzaná prostredníctvom obchodnej spoločnosti PILSKO-LES, s. r. o. Táto skutočnosť nebola žalovaným v priebehu tohto súdneho konania vyvrátená. Nie je pravdivou skutočnosť, ktorú uviedol žalovaný, že na základe individuálnych nájomných zmlúv, uzatvorených s každým podielnikom, obchodná spoločnosť PILSKO-LES, s. r. o. vykonáva hospodárenie so spoločnou nehnuteľnosťou, ťažbu dreva, zalesňovanie a všetky činnosti v súvislosti s plnením lesného hospodárskeho plánu. Pokiaľ sa žalovaný odvoláva na existenciu nájomných zmlúv, uzatvorených medzi obchodnou spoločnosťou PILSKO-LES, s. r. o. ako nájomcom a iba niektorými jednotlivými podielníkmi spoločnej nehnuteľnosti ako prenajímateľmi, táto skutočnosť neopravňuje uvedenú obchodnú spoločnosťou obhospodarovať celú spoločnú nehnuteľnosť, keď aj jej prenajali len niektorí členovia pozemkového spoločenstva svoje spoluvlastnícke podiely, nakoľko ide o spoločnú nehnuteľnosť, ktorá je v nedeliteľnom spoluvlastníctve. Žalobcovia s uvedenou obchodnou spoločnosťou žiadnu nájomnú ani inú zmluvu neuzatvorili. Žalobcovia odvodzujú svoj nárok na zaplatenie výnosov z hospodárenia so spoločnou nehnuteľnosťou od žalovaného v rozsahu špecifikovanom v žalobnom návrhu od toho, že v zmysle zmluvy o založení pozemkového spoločenstva zo dňa 03.02.1996 a stanov žalovaného zo dňa 03.02.1996 sú členmi tohto pozemkového spoločenstva, nakoľko sú vlastníkami spoločnej nehnuteľnosti, čo vyplýva aj z listinných dokumentov predložených súdu v tomto konaní. Žalobcovia si nemôžu nárokovať vyplatenie výnosov z hospodárenia so spoločnou nehnuteľnosťou, tak ako to uvádza žalovaný, od obchodnej spoločnosti PILSKO-LES, s. r. o., nakoľko nie sú v žiadnom zmluvnom ani inom právnom vzťahu. Pre žalobcov ako členov pozemkového spoločenstva vyplývajú z predmetnej zmluvy o založení spoločenstva určité práva a povinnosti, konkrétne právo uvedené v VII. časti bodu 3 pod písm. f) podieľať sa na zisku pozemkového spoločenstva. Na druhej strane žalovaný má povinnosť v zmysle IV. časti bodu 1 zmluvy o založení spoločenstva racionálne hospodáriť na spoločnej nehnuteľnosti a obstarávať spoločné veci, vyplývajúce zo spoluvlastníctva k nej, jednak vykonávaním poľnohospodárskej výroby a s tým súvisiacim spracovaním alebo úpravou poľnohospodárskych produktov a jednak hospodárením v lesoch a na vodných plochách. Žalobcovia odvodzujú svoj nárok na zaplatenie výnosov z hospodárenia aj z príslušných ustanovení zákona č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách. Za irelevantné považujú tvrdenie žalovaného, že nemá povinnosť vyhľadávať spoluvlastníkov, sledovať zmeny v spoluvlastníckych vzťahoch a vyplácať im podiely z hospodárenia na spoločnej nehnuteľnosti. Z titulu funkcie správcu vlastníckych práv svojich členov má žalovaný konať s odbornou starostlivosťou, medzi ktorú, okrem iného, patrí lustrovanie aktuálnych vlastníkov ako členov pozemkového spoločenstva podľa zápisov na príslušných listoch vlastníctva. V zmysle ods. 1 § 8 zákona č. 181/1995 Z. z. platí, že nadobúdateľ vlastníctva podielu spoločnej nehnuteľnosti sa prevodom alebo prechodom vlastníctva stáva členom spoločenstva a vstupuje do práv a povinností člena spoločenstva v rozsahu nadobúdaného podielu. Z citovaného zákonného ustanovenia teda vyplýva, že členom spoločenstva sa stane nadobúdateľ podielu v spoločnej nehnuteľnosti automaticky, bez povinnosti splnenia iných podmienok. Žalobcovia sa nestotožňujú s názorom žalovaného, že ich podiely spravoval do roku 2011 Slovenský pozemkový fond Bratislava ako podiely neznámych vlastníkov. Slovenský pozemkový fond ich neevidoval ako neznámych vlastníkov, a teda ani neeviduje v depozite príjem z hospodárenia so spoločnou nehnuteľnosťou za ich spoluvlastnícke podiely vyplatený žalovaným. Žalobcovia tiež nesúhlasia s odvolacou námietkou týkajúcou sa premlčania ich nárokov na vyplatenie podielu na výnosoch z hospodárenia. Tým, že žalovaný nevyplácal žalobcom podiel na výnosoch z hospodárenia na

spoločnej nehnuteľnosti za rok 2009 do konca roku 2009, uplynutím tohto roku sa dostal do omeškania s vyplatením podielu na výnosoch z hospodárenia za rok 2009, pričom obdobne postupoval aj pri podieloch na výnosoch z hospodárenia za roky 2010 a 2011. Nesúhlasia tiež s právnym názorom žalovaného, že žalobca v rade 6/ ako jeden z dedičov nie je aktívne legitimovaný uplatniť dlh voči žalovanému a plne sa stotožňujú s názorom Okresného súdu Námestovo na jeho aktívnu legitimáciu v tomto súdnom konaní. Zároveň žalobcovia oznámili, že po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prechod práv alebo povinností, a to, že žalobca v 2/ rade dňa 12.12.2013 zomrel a jeho dedičom sa stal jeho jediný syn Y. F.. Žalobcovia navrhujú, aby odvolací súd rozhodnutie Okresného súdu Námestovo v celom rozsahu potvrdil.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1 O. s. p. na základe odvolania žalovaného a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) napadnutý rozsudok vo výrokoch I. až V. potvrdil v zmysle ust. § 219 ods. 1 O. s. p. a vo výrokoch VI., VII. zrušil v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. a vrátil okresnému súdu v zrušenom rozsahu na ďalšie konanie.

Odvolanie žalovaného odvolací súd považuje za čiastočne dôvodné, a to pokiaľ namieta pasívnu legitimáciu žalobcu v 6/ rade.

Skúmanie vecnej legitimácie predstavuje základnú činnosť súdu v každej prejednávanej veci. Zo skutkových zistení prvostupňového súdu, a to z príslušných listov vlastníctva, ktoré sú súčasťou spisov, možno vyvodiť, že žalobca v 6/ rade sa stal spoluvlastníkom spoločnej nehnuteľnosti titulom dedenia na základe osvedčenia o dedičstve 4D/126/2011-393/12. Iba zo skutkových tvrdení účastníkov vyplýva, že sa tak stalo na základe dedenia po otcovi žalobcu v 6/ rade, nebohom R. F., zomr. dňa XX.XX.XXXX.. Táto skutočnosť však nijakým spôsobom nebola preukázaná a keďže dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiťľa, nemožno hodnoverne stanoviť okamih vstupu žalobcu v 6/ rade do práv a povinností poručiťľa (rozhodnutie o dedičstve iba deklaratórne potvrdzuje nadobudnutie dedičstva).

K nadobudnutiu dedičstva však nedochádza len na základe smrti poručiťľa. Právna úprava dedičského práva vychádza z princípu ingerencie štátu pri nadobúdaní dedičstva. Okrem iného predpokladá aj to, že dedičstvo po poručiťľovi musí byť súdom prejednané a rozhodnuté. Konanie o dedičstve začína aj bez návrhu a v konaní o dedičstve musí byť prejednaný tiež majetok, ktorý nebol známy pri pôvodnom prejednaní a rozhodnutí dedičstva. Podľa rozhodnutia o súdu o potvrdení dedičstva alebo o vyporiadaní dedičov sa dedičstvo nadobúda s účinnosťou ku dňu smrti poručiťľa. V dobe od smrti poručiťľa až do potvrdenia dedičstva alebo vyporiadania dedičov právoplatným rozhodnutím súdu tu teda nemôže byť istota, s akým výsledkom konanie o dedičstvo skončí, a to najmä, kto bude poručiťľovým dedičom a ako bude vyporiadané dedičstvo medzi viacerých dedičov (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.10.2010, sp. zn. 4 Cdo 120/2009). Uvedený záver Najvyššieho súdu SR reflektuje hmotnoprávnu a procesnoprávnu úpravu dedičského práva platnú v Slovenskej republike. Pokiaľ právnenému predchodcovi žalobcu v 6/ rade vznikla za jeho života pohľadávka voči žalovanému, nie je prípustné, aby si túto pohľadávku uplatňoval vo vlastnom mene bez jej prejednania v dedičskom konaní jeden z dedičov. Pokiaľ je táto pohľadávka sporná, môžu sa dedičia poručiťľa ako nerozluční spoločníci domáhať určenia, že táto pohľadávka patrí do dedičstva, resp. že poručiťľ bol v čase smrti vlastníkom pohľadávky.

Žalobca v 6/ rade, pokiaľ nepreukáže, že nadobudol túto pohľadávku v dedičskom konaní, nie je samostatne aktívne legitimovaný na podanie žaloby o zaplatenie pohľadávky. V súdnej veci žalobca v 6/ rade takýto dôkaz nepredložil, keď obsahom spisu nie je dedičské rozhodnutie po poručiťľovi R. F. a z vykonaného dokazovania nevyplýva prípadné oboznámenie sa súdu s takýmto rozhodnutím.

Ak zanechal poručiťľ viac dedičov, sú až do právoplatného rozhodnutia súdu považovaní za vlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí alebo majetkových práv patriacich do dedičstva sú oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne. Ich dedičský podiel vyjadruje mieru, akou sa na týchto právach a povinnostiach navzájom podieľajú. Dedičia poručiťľa majú postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov v zmysle § 91 ods. 2 O. s. p.

Okresný súd sa potom nedostatočne vysporiadal s aktívnou vecnou legitimáciou žalobcu v 6/ rade na uplatnenie pohľadávky, ktorá je predmetom konania a v tomto smere je odvolacia námietka žalovaného dôvodná. V tomto smere okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav veci, keď sa ani len neoboznámil s dedičským rozhodnutím po právnom predchodcovi žalobcu v 6/ rade R. F.. Jeho rozhodnutie vo vzťahu k žalobcovi v 6/ rade je tak predčasné, založené na nedostatočnom zistení skutkového stavu veci a nesprávnom právnom posúdení. Z uvedených dôvodov odvolací súd zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku VI., ktorým priznal žalobcovi v 6/ rade čiastku 598,50 eur s príslušenstvom, ako aj súvisiacom výroku o trovách konania (VII.).

Pokiaľ ide o nároky žalobcov v 1/ až 5/ rade čo do ich základu a výšky, sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje s rozsudkom súdu prvého stupňa a poukazuje na tam uvedené skutkové a právne závery.

Odvolacie námietky žalovaného vo vzťahu k nároku žalobcov v 1/ až 5/ rade nie sú dôvodné.

Pokiaľ ide o základ nároku, aplikácia a výklad ust. § 8 ods. 1 a § 15 ods. 2 zákona č. 181/1995 Z. z. je správny a krajský súd sa s ním v plnom rozsahu stotožňuje.

Podielové spoluvlastníctvo spoločnej nehnuteľnosti je špecifické. Spravuje sa ustanoveniami zákona č. 181/1995 Z. z. Ide o nútené spoločenstvo, ktoré je nedeliteľné, nemožno ho zrušiť a vyporiadať a vzniká priamo zo zákona na základe právnej skutočnosti, uvedenej v zákone. Touto právnou skutočnosťou je prevod alebo prechod vlastníctva. Členstvo žalobcov v 1/ a v 2/ rade v spoločenstve vzniklo smrťou ich právneho predchodcu L. F. na základe rozhodnutia o dedičstve (uznesenie Okresného súdu v Dolnom Kubíne sp. zn. D 1992/93). Právoplatnosťou tohto rozhodnutia, s účinnosťou ku dňu smrti poručiť sa žalobcovia v 1/ až 5/ rade a právny predchodca žalobcu v 6/ rade stali členmi spoločenstva so všetkými právami a povinnosťami členov vyplývajúcimi zo zákona. Takýmto právom člena je nepochybne právo podieľať sa na výnosoch a majetku určenom na rozdelenie medzi členov spoločenstva podľa veľkosti vlastníckeho podielu spoločnej nehnuteľnosti, vyplývajúce z ust. § 13 ods. 4 Zákona o pozemkových spoločenstvách.

Uvedeným spôsobom vznikol priamo zo zákona právny vzťah medzi žalobcami a žalovaným, právo žalobcov na vyplatenie podielu na výnosoch a majetku a tomu zodpovedajúca povinnosť žalovaného túto pohľadávku žalobcom zaplatiť.

Argumentácia žalovaného o právnom vzťahu žalobcov a spoločnosti PILSKO-LES, s. r. o. neobstojí. V konaní nebol preukázaný žiadny právny vzťah medzi žalobcami v 1/ až 5/ rade a uvedenou spoločnosťou.

Je to žalovaný, kto je pasívne legitimovaný v tomto konaní a je povinný zaplatiť žalobcom v 1/ až 5/ rade ich podiel na výnosoch a majetku, ktorý im za žalované obdobie nezaplatil.

Žalobcovia uniesli dôkazné bremeno aj na preukázanie výšky požadovaného nároku, keď táto zodpovedá ich vlastníckemu podielu v žalovaných nehnuteľnostiach, vychádzajúc z potvrdenia žalovaného o vyplatených výnosoch, z majetku za rozhodné obdobie.

Pokiaľ žalovaný namieta nevykonanie dôkazu - vyžiadanie si účtovných závierok žalovaného za roky 2009, 2010 a 2011, v tomto smere odvolací súd poukazuje predovšetkým na charakter konania, keď v súdnej veci ide o sporové konanie, kde v zmysle ust. § 120 ods. 1 O. s. p. súd nie je povinný ex offio vykonávať dôkazy, zachovávajúc princíp rovnosti účastníkov. Súd môže iba výnimočne vykonať dôkazy nenavrhnuté účastníkmi.

Pokiaľ ide o stanovisko žalovaného k spomínaným účtovným závierkam pred ukončením dokazovania po poučení v zmysle ust. § 120 ods. 4 O. s. p., vychádzajúc z obsahu zápisnice o pojednávaní zo dňa 08.04.2013, ktorá je verejnou listinou a o ktorej obsahu odvolací nemá pochybnosti, žalovaný a jeho právny zástupca návrh na vykonanie dôkazu účtovnými závierkami relevantným spôsobom nenavrhl. Právny zástupca uviedol: „My môžeme predložiť účtovnú závierku urbárskeho spoločenstva žalovaného za roky 2009, 2010, 2011.“, z uvedenej formulácie vyplýva, že sa nejedná o návrh dôkazu a účastník iba dáva na zváženie súdu, či takýto dôkaz vykoná. Ako odvolací súd už uviedol, súd v sporovom konaní nie je povinný ani oprávnený iniciatívne postupovať pri vyhľadávaní dôkazov.

Výška nárokov uplatnených jednotlivými žalobcami sa odvíja práve od potvrdenia žalovaného, deklarovaného štatutárnym zástupcom žalovaného, z ktorého vyplýva, aké výnosy boli určené na vyplatenie medzi členov spoločenstva za jednotlivé kalendárne roky. Ak chcel žalovaný hodnoverným spôsobom rozporovať ním vystavený doklad, nič mu nebránilo v priebehu vedeného konania na viacerých pojednávaniach predložiť z vlastnej iniciatívy účtovnú závierku, ktorou on sám disponoval. Žalovaný sa však počas celého konania snažil spochybniť základ nároku, pričom neuviedol relevantné skutočnosti spochybňujúce výšku uplatnených nárokov žalobcov v 1/ až v 5/ rade odvíjajúce sa od potvrdenia ním vystaveného.

Žalobcovia sa obrátili na žalovaného, aby im oznámil výšku vyplácaných výnosov, na čo im žalovaný vystavil potvrdenie (na žiadosť ich právnej zástupkyne), ktorá sa nachádza na č. I. 46. Bol to jedine žalovaný, kto disponoval dokladmi preukazujúcimi výšku vyplácaných výnosov. Pokiaľ teda žalovaný sa rozhodol spochybňovať ním vystavené potvrdenie, o ktorého pravdivosti inak žalobcovia ani súd nemal pochybovať, bolo jeho dôkaznou povinnosťou predložiť dôkazy na preukázanie skutočne vyplácaných výnosov. Počas celého konania však žalovaný relevantným spôsobom uvedený listinný dôkaz nespochybnil.

Vznesená námietka premlčania zo strany žalovaného je nedôvodná. Uplatnený nárok nie je možné charakterizovať ako bezdôvodné obohatenie. Ide o špecifický nárok vyplývajúci zo zákona, na ktorý sa vzťahuje všeobecná 3-ročná premlčacia doba, ktorá od vzniku splatnosti uplatneného nároku do podania žaloby neuplynula.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok vo výrokoch I. až V. o povinnosti žalovaného vyplatiť žalobcom v 1/ až 5/ rade určený nárok s príslušenstvom potvrdil ako vecne správny.

Povinnosťou okresného súdu bude opätovne v zmysle vyššie vysloveného názoru odvolacieho súdu rozhodnúť o uplatnenom nároku žalobcu v 6/ rade, pričom svoje skutkové a právne zistenia zameria na zistenie aktívnej legitímácie žalobcu v 6/ rade vo vzťahu k uplatnenému nároku. Zároveň rozhodne aj o trovách prvostupňového a odvolacieho konania všetkých účastníkov. Vo vzťahu k žalobcom v 1/ až 5/ rade bude povinnosťou okresného súdu v zmysle ust. § 224 ods. 4 O. s. p. s poukazom na ust. § 151 ods. 3 O. s. p. rozhodnúť o trovách konania do 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti veci.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok prípustný nie je.